

det hele at hæve Lønningerne der, hvor de ere for smaa, fordi der er og vil blive Dyr- tid, og Livsfornødenhederne ere stegne ganske enormt i de sidste Aar og ville stige endnu mere i den kommende Tid. Men det viser sig ifølge de Opgørelser, jeg har, at for Statens haandværksmæssig uddannede Arbejdere har Forholdet været et andet, der er det gaaet den modsatte Vej, deres Løn er bleven ringere, efter som Livsfornødenhederne ere stegne. Jeg skal give Dem en Overblik over en Maskinarbejders Aarsløn paa Statsbaneværkstederne i de sidste 5 Aar, saaledes som den er mig opgiven. Det første Aar var den 1,424 Kr., det andet Aar 1,330 Kr., det tredje 1,226 Kr., det fjerde 1,036 Kr. og det femte 939 Kr. Det er Aarsløn- nen for de sidste 5 Aar for en haand- værksmæssig uddannet Arbejder, for en dygtig Arbejder, en af dem, der, som De af disse Tal ville se, ikke staar blandt de daarlige eller ringeste. De se, hvorledes det er gaaet i disse Aar, hvorledes Lønnen er bleven mindre, samtidig med, at hvad vist ingen vil nægte, Priserne paa Livsfor- nødenhederne ere stegne betydelig. Det ligger i, at Daglønnen er den samme. Den kan maasse for enkelte have hævet sig med en halv Snes Ore, thi saa økonomisk er man, naar det drejer sig om Arbejdslønnen, saa lægger man en halv Snes Ore paa, naar man synes, at den bliver for lille. Men det, der bærer Skylden, er den Maade, hvorpaa Staten optræder som Udbytter overfor Arbejderne, den Maade, hvorpaa der bliver lagt en Skat paa Fjilden. Naar en Arbejder er flittig, faar han mindre for sit Arbejde, end naar han er doven. Et stort Stykke Arbejde udbydes i Afford, Ar- bejderen skal gjøre det færdigt for en vis Sum, og saa taster han sig med Færnslib over Arbejdet, arbejder fra Morgen tidlig til Aften tilde den lange Arbejdstid, som gælder paa Værkstederne, og han gør yder- ligere Anstrengelser, og det lykkes ham ved forceret Arbejde at faa sin Løn op til noget nogenlunde ordenligt, som for Eksempel her til 1,330 Kr., altsaa en ugenlig Gennem- snitsløn af 26 til 30 Kr., men saa kommer Statsbaneværkstedernes Vestyrelse og siger: „Den Arbejder tjener for meget, det Arbejde maa kunne faas billigere.“ Saa bærer Staten sig ad affurat som de private Ud- byttere, der sætte Arbejdslønnen ned, og lønner Fjilden ved at gøre Arbejdslønnen mindre. Der kan være Grund til at tage disse Forhold under Overvejelse, og der kan være Grund til at se paa disse Arbejder- forhold, saaledes som de eksistere paa Stats- værksstederne her i Kjøbenhavn, hvorfra jeg

ogsaa har Optegnelser, der vise, at Forhol- dene ere omtrent som ovre paa Statsværk- stederne i Aarhus. Jeg har her en Op- gørelse af de sidste 8 Aars Fortjeneste for en af de højest lønede Haandværkere i Træarbejderværkstedet paa Statsbaneværk- stederne i Aarhus, og det viser sig, at Gennemsnitslønnen er en 869 Kr., og at Lønnen er falden Aar efter Aar, medens samtidig Livsfornødenhedernes Pris er stegen. Naar man efter ser Forholdene for Arbejds- mændene paa Statsværkstederne, ser det endnu sørgeligere ud. Der er Daglønnen 2 Kr. 10 Ore, det vil altsaa stige i 300 Ar- bejdsdage en 630 Kr. for Aaret. Fra denne Løn gaar 12¹/₂ Kr. i Bidrag til Sygekassen. Regner man Tabet ved Syge- og Fridage til 6 pCt., 38 Kr., bliver der til Rest 580 Kr., og regner man en Arbejderfamilies Husleje, som det er i Aarhus, til op imod 150 Kr., bliver der til Rest for Familien til at leve af, at klæde sig for, til Brændsel og alle de Fornødenheder, som en Arbejder- familie har, 430 Kr. eller 1 Kr. 18 Ore om Dagen. Det er Forhold og det er Tal, som, skulde man synes, tale for sig selv, Tal, der vise, at her er en Opgave for Finansud- valget at sætte sig ind i, at her er en Opgave, at søge at bringe det dertil, at Statsarbejde bliver udbudt paa den Maade til Arbejderne, at Staten kommer til at staa som et For- billede for Arbejdsgiverne i Retning af Humanitet, i Retning af at lønne Arbejderne ordentlig, og at den ikke staar saaledes, at den maa følge bag efter de private Arbejds- givere paa dette Omraade. Vel kan der siges og svares, at disse Pladser paa Stats- værksstederne ere søgte, men det ligger ganske simpelt i, at det er faste Pladser. Arbej- derne se jo mange Gange saaledes paa For- holdet, at de hellere ville sulke sig gennem Livet med en tarvelig Løn som den, der bydes dem fra Statens Side, end gaa den usikre Vej og søge Arbejde i det uviste med et Tilhæng af en stor Familie, som Arbej- derne saa ofte have.

Jeg kan ikke slutte uden at give det høje Ting og den ærede Minister en ret træffende Karakteristik af, hvorledes Stats- arbejderne lilles, hvorledes Statsadmini- strationen ser paa Statsarbejderne. Jeg skal henvise til Anmærkningerne til Finans- lovsforslaget, Tillæg B Sp. 697—98, hvor der er Tale om Ansættelse af 2 Fyrbødere i Maskin- huset i Middelfarts Sindsygeanstalt. Med den ærede Formands Tilladelse skal jeg oplæse det lille korte Stykke; der staar: „Hvad den til 2 Fyrbødere i Maskinhuset opførte Sum angaar, bemærkes, at da det har viist sig i høj Grad vanstelig at beholde paalidelige